

haklar çalışma izni eğitim
iş sözleşmesi iş arama
işsizlik maaş diploma denkliği
bağımsız (serbest) meslek sendikalar

İş ve Eğitim

Çalışmak, sizin ve ailenizin ihtiyaçlarını karşılamayı, uyumunuzu kolaylaştırmayı, toplumla bütünleşmeyi ve çevre edinmenizi sağlar.

Çalışmaya hakkım var mı ?

Erkekler gibi kadınların da çalışmaya, mesleğini özgür bir şekilde seçmeye hakkı vardır. Ancak, Belçika vatandaşlığı olmayan bazı kişiler, çalışmadan önce çalışma izni almalıdır.

Belediyenizden, oturum kartınızla çalışma izni alıp almamanız gerektiğini öğrenin. Birçok **çalışma izni** türü vardır ve herbiri özel şartlar gerektirir.

→ Daha fazla bilgi için :

- Valon Bölgesi :
www.emploi.wallonie.be
- Başkent-Brüksel Bölgesi :
www.bruxelles.irisnet.be

Bütün işler yasal olarak bildirilmeli ve çalışma hukukuna itaat etmelidir.

Eğer oturum izniniz yoksa, çalışmanıza izin verilmez.

Ücretli çalışmak ya da bağımsız meslek nedir?

Eğer çalışma izniniz varsa ve bu iznin içeriğine göre de maaşlı ya da bağımsız olarak çalışabilirsiniz.

Ücretli olarak bir iş bulduğunuz zaman, işvereninize size mesai saatlerini, maaşı, varsa avantajları, maaş alım tarihini, sözleşme süresini ve sözleşme türünü v.s. belirten bir **iş sözleşmesi** imzalatması gerekir.

Bağımsız meslek erbabı bir işverene bağlı değildir. Bağımsız meslek erbabı, özellikle, sosyal güvenlikle ilgili olarak özel bir statüsü vardır. Bağımsız çalışanları, ticaretle, pazarlarda, serbest mesleklerde (avukat, mimar, eczacı, doktor, v.s.), esnafılık, tarım ve hayvancılıkta, v.s bağımsız işçiler bulunur.

→ Tavsiyeler ve rehberlik için :
www.ucm.be

Normal şartlarda, bağımsız bir meslek gütmek isteyen bütün yabancılar bir meslek kartı edinmelidir.

→ Daha fazla bilgi için :
<http://economie.fgov.be/fr/>

Ücretli çalışın olarak hak ve ödevlerim nelerdir ?

Çalışan olarak, şu gibi haklara sahipsiniz :

- İş sözleşmesi ve işvereninizin iş sektörü tarafından öngörülen ücreti almak
- Yasaların ve iş sözleşmesinin ön gördüğü gibi güvence altında olmak
- sendikalaşmak
- sağlıklı ve güvenilir bir çalışma ortamına sahip olmak

İşvereninizin size birçok belge vermesi gerekir : iş sözleşmesi, çalışma kuralları, maaşınızı ve yol ödeneğini ayrıntılı gösteren belgeler. Dikkat: eğer işvereninizin size bu belgeleri vermezse, sizi « kayıt dışı » olarak çalıştırıyor olabilir.

Çalışan olarak, şu gibi zorunluluklarımız var :

- çalışma kurallarına ve saatlerine uymak
- İşinizi yasal ve doğru bir şekilde yerine getirmek

Sendika nedir ?

Sendika şirket personelini temsil eden ve mesleki çıkarları savunmakla meşgul bir makamdır. Sendika yönetmelik ve anlaşmaların uygulanmasını, toplu olduğu kadar bireysel çalışma şartlarını da kapsayan bir

CONTRAT

anlaşmazlık olduğunda, işveren ve işçinin aracı olur. Sendika iş ve işsizlik alanında haklarınızı savunabilir.

Bir sendika tarafından korunmak için, sendikaya üye olmak ve dolayısıyla aidat ödememiz gerekir. Farklı sendikalar vardır.

→ Size yakın bir sendika bürosu bulmak için, aşağıdaki internet sitelerini inceleyiniz:

- FGTB (Fédération générale du travail de Belgique) :
www.fgtb.be
- CSC (Confédération des syndicats chrétiens) :
www.csc-en-ligne.be
- CGSLB (Syndicat libéral) :
www.cgsלב.be

Çalışma iznim var ve bir iş arıyorum. Nereden başlamalıyım ?

Herşeyden önce, bölgenizin istihdamdan sorumlu Kamu Hizmetlerine (iş ve işçi bulma kurumu) iş arayan olarak kayıt yaptırılmalısınız.

- Eğer **Brüksel'de** yaşıyorsanız :
ACTIRIS, www.actiris.be
- Eğer **Walon bölgesinde** yaşıyorsanız :
le **FOREM**, www.forem.be

- Eğer **Flaman bölgesinde** yaşıyorsanız :
le **VDAB**, www.vdab.be

- Eğer **Alman topluluğunda** yaşıyorsanız :
l'ADG, www.adg.be

Nerede iş ilanları bulabilirim ?

ACTIRIS, FOREM, VDAB ve ADG'de, gazeteler ve internetteki iş arama sitelerinde iş ilanları bulabilirsiniz.

→ Brüksel'de, herhangi bir mission local'e de başvurabilirsiniz : www.mission-locale.be

Özel, geçici süreli iş (intérim) bürolarına da kaydınızı yapabilirsiniz.

 İş arayışınızda, rehberlik yardımı alabilirsiniz. → ACTIRIS, FOREM, VDAB ya da ADG'den bilgi alınız.

Brüt ve net maaş : ne demek ?

Sözleşmede belirtilmiş olan maaş brüt maaştır. Net maaş, işvereninizden doğrudan elinize geçen miktardır. Çalıştığınız zaman, maaşınızın bir kısmı size aktarılmaz. Bunun bir kısmı, sosyal güvenlik aidatına ve bir kısmı da vergilere gider. Sosyal güvenlik aidatları sağlık

giderlerini, hastalık durumunda yerine geçecek kişi, iş kazası, işsizlik ve emeklilik, ve aile çocuk yardım ödeneği giderlerini ödemeye yarayan bir fona (sosyal güvenlik fonu) aktarılır. Vergiler ise, vatandaş olarak faydalandığımız kamu hizmetlerini (okul, polis, v.s.) öder. Ayrıca, bu dayanışma mekanizması sayesinde de Sosyal Yardım (CPAS) sistemi işlemektedir.

Peki işsizlik ödeneği nedir ?

Örneğin, şayet işinizden ediliyorsanız, Sosyal Güvenlik, bazı durumlarda, işsizlik ödenek yardımı almanızı sağlar. Bu yardım ödenekleri bir kamu kuruluşu (la Caisse Auxiliaire de Paiement des Allocations de Chômage, CAPAC) ya da üstte bahsedilen üç sendikadan biri tarafından size aktarılır.

→ Sendikanızdan ya da CAPAC'dan bilgi alınız : www.capac.fgov.be

Yasal olarak ibraz edilmemiş iş ne demektir ?

İşveren işçiyi personel kayıtlarına yazmadığı ve sosyal ödenek aidatlarını ve vergileri ödememek amacıyla sosyal güvenlik koruması altına alındığını ibraz etmediğinde, yasal olarak ibraz edilmemiş (kayıtdışı(travail au noir)) iş söz konusudur.

İbraz edilmemiş iş yasal değildir.

Bu durum genel toplumsal dayanışmayı zayıflatır çünkü sosyal güvenliğe ve vergilere gitmesi gereken para aşırılmış olur. İşveren ve işçi yüksek para cezası tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Kayıtdışı çalışan işçi, hasta olduğunda, bir kaza geçirdiğinde güvence altında değildir. Ne işsizlik maaşına ne de emekliliğe hakkı vardır, ... Hakkı olduğu maaşı alacağının hiçbir garantisi yoktur. İşten çıkartılmaya karşı güvencesi yoktur ve aniden işten çıkartılabilir.

İş bulma şansımı nasıl arttırabilirim ?

İşverenler genellikle bir diploma ya da sertifika ile belgelenmiş bir vasıf ararlar. Eğer yanınızda ülkenizden orijinal bir diplomanız varsa, bazı şartlar dahilinde, diplomanızın **denkliğini** edineceğiniz bir hizmet bulunmaktadır.

➔ «Bilgiler-tavsiyeler» bölümünde bahsi geçen dernekler size bilgi verebilir.

Bazı meslekler için, yeteneklerinizi yasal olarak ve ücretsiz bir şekilde kabul ettirebilirsiniz (geçerli saydırabilirsiniz).

➔ Daha fazla bilgi için : www.cvdc.be

Şayet diplomanız yoksa ya da diplomanız yasal olarak tanınmaz ise, kabiliyetlerinizi

kayıtlayacak bir sertifika edinmek için bir mesleki eğitime katılarak iş bulma şansınızı arttırabilirsiniz.

Fransızca'yı iyi konuşmak (ve özellikle de Brüksel'de Hollandaca'yı) ve yeteneklerinizi mesleki eğitim ile daha da geliştirmek iş bulmanıza yardımcı olacaktır.

Yetişkinler için birçok mesleki eğitim bulunmaktadır : dil dersleri, diploma ya da nitelik kazandırıcı eğitimler.

➔ Aşağıda geçen kuruluşlardaki eğitim danışmanına başvurmadan çekinmeyin :

- Öğretim ve meslekler ile ilgili bilgilendirme servisi (SIEP) : www.siep.be.
- Brüksel'de, ACTIRIS, Bruxelles-Formation, VDAB (flaman), ya da mission locale (www.mission-locale.be).
- Wallonie'de: FOREM ya da iş için mission régionale (www.mirec.net/mires.html).

Bakınız dizin sayfa 67